

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
здорового способу життя, технологій і
безпеки життєдіяльності
Протокол № 2 від 02.09.2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	всі
Спеціальність	всі
Освітній рівень	другий (магістерський)
Освітня програма	всі

Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Розробники:
к.т.н., доцент

Ольга ПРОТАСЕНКО

Завідувач кафедри
здорового способу життя,
технологій і безпеки
життєдіяльності

Андрій ІВАШУРА

Харків
2024

ВСТУП

Актуальність вивчення питання управління людським капіталом обумовлена загальносвітовими тенденціями збільшення впливу людини, її інтелекту, знань, кваліфікації на економічний розвиток суспільства, на забезпечення конкурентоспроможності компаній, а також прискоренням науково-технічного прогресу, стрімким поширенням інформаційних технологій у всіх сферах людської життєдіяльності. За таких обставин, розуміння ролі людського капіталу як ключового ресурсу і головного чинника розвитку економічних систем на всіх організаційних рівнях обумовлює необхідність розробки концепції ефективного управління цим ресурсом.

Об'єктом навчальної дисципліни є людський капітал.

Предметом навчальної дисципліни є теоретико-методичні та практичні засади управління людським капіталом.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів знань і компетентностей необхідних для системного і комплексного управління людським капіталом для підвищення економічної ефективності функціонування суб'єктів економіки всіх рівнів.

Завданням дисципліни є формування у здобувачів теоретичних і практичних знань щодо теорій, концепцій, моделей, принципів управління людським капіталом та практичне їх застосування в професійній діяльності.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті	Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Людський капітал як складова соціально-економічного розвитку суспільства.

Тема 1. Людський капітал як економічна категорія та чинник соціально-економічного розвитку.

1.1. Теоретичні витоки концепції людського капіталу.

Поняття “людський капітал”, його порівняння з іншими економічними категоріями. Особливості, форми і види людського капіталу. Складові людського капіталу.

1.2. Функції людського капіталу.

Роль людського капіталу у соціально-економічному розвитку підприємства, регіону, країни.

1.3. Соціальні аспекти управління людським капіталом.

Вплив людського капіталу на рівень і якість життя населення.

Тема 2. Формування людського капіталу.

2.1. Особливості формування людського капіталу.

Фактори, суб'єкти та пріоритети у формуванні людського капіталу.

2.2. Вплив демографічних процесів на сферу людського капіталу.

Поточний стан демографічної ситуації в Україні і світі. Залучення іноземного людського капіталу.

Тема 3. Індикатори розвитку людського капіталу.

3.1. Основні інструменти оцінювання людського капіталу.

Показники розвитку людського капіталу на рівні підприємства. Індикатори оцінювання людського капіталу на макrorівні.

3.2. Індекс людського розвитку як індикатор результатів управління людським капіталом.

Комплексна система оцінювання людського капіталу. Позиції України серед інших країн світу за індикаторами індексу людського розвитку. Прогнозування розвитку країни на підставі результатів оцінювання людського капіталу.

Змістовий модуль 2. Управління людським капіталом.

Тема 4. Людський капітал і його особливості в умовах інноваційної економіки.

4.1. Сутність інноваційної економіки.

Особливості людського капіталу в умовах інноваційної економіки. Місце та роль людини в інноваційній економіці.

4.2. Сучасні стратегії управління людським капіталом.

Основи стратегічного управління людським капіталом. Застосування сучасних технологій в управлінні людським капіталом.

Тема 5. Інтелектуальний капітал як складова людського капіталу.

5.1. Сучасні концепти інтелектуального капіталу.

Поняття “інтелектуальний капітал”. Значення інтелектуального капіталу як складової капіталу людського. Інтелектуальний капітал як фактор стратегічного розвитку людини. Потрійна спіраль інтелектуального капіталу.

5.2. Людський потенціал як похідна людського капіталу.

Роль людини у стратегічному менеджменті компанії. Місце людського потенціалу в системі управління і розвитку компанії. Функції людського потенціалу. Шляхи покращення використання людського потенціалу в управлінні і розвитку компанії.

Тема 6. Здоров'я і освіта – складові людського капіталу.

6.1. Здоров'я як національна цінність.

Сучасні підходи до сутності здоров'я. Вплив здоров'я на національну економіку. Самооцінювання здоров'я населення України. Щорічна доповідь про стан здоров'я в Україні. Світові тенденції у галузі охорони здоров'я. Державне регулювання стану охорони здоров'я в Україні. Державне фінансування охорони здоров'я в Україні.

6.2. Роль освіти у розвитку людського капіталу.

Система показників освіти. Базові індикатори освіти. Недоліки системи освіти, що негативно впливають на розвиток людського капіталу і ринок праці.

Тема 7. Оцінка ефективності людського капіталу.

7.1. Методи оцінювання людського капіталу.

Поняття “ефективність” і “продуктивність” людського капіталу. Оцінювання ефективності інвестицій в людський капітал. Методи оцінки ефективності людського капіталу. Оцінювання продуктивності праці. Коефіцієнт випередження темпів росту продуктивності праці у порівнянні з темпами росту оплати праці. Ланцюжок ефективності інвестицій в людський капітал.

7.2. Шляхи розвитку людського капіталу.

Розвиток людського капіталу як умова конкурентоспроможної економіки. Чинники розвитку людського капіталу. Механізми розвитку людського капіталу.

Тема 8. Аналіз міжнародного досвіду в управлінні людським капіталом.

8.1. Досвід іноземних компаній в управлінні людським капіталом.

Американський підхід до управління людським капіталом. Європейська модель управління людським капіталом. Японська модель управління людським капіталом. Проблема управління людським капіталом в країнах, що розвиваються. Завдання і основні напрямки розвитку людського капіталу в Україні.

8.2. Перспективні напрями розвитку управління людським капіталом.

Глобалізація і міжнародне управління людським капіталом. Вплив глобалізації на міжнародний ринок праці. Методи вибору релевантної стратегії управління людським капіталом. Інформаційне забезпечення системи управління людським капіталом. Модель формування автоматизованого комплексу завдань управління людським капіталом. Вибір стратегічних альтернатив.

Перелік практичних занять з навчальної дисципліни наведено в табл. 2.

Перелік практичних занять

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Практичне заняття 1.	Аналіз основних положень концепції людського капіталу
Тема 2. Практичне заняття 2.	Демографічні чинники формування і використання людського капіталу
Тема 3. Практичне заняття 3.	Індекс людського розвитку. Методи оцінювання людського капіталу
Тема 4. Практичне заняття 4.	Розроблення стратегії управління людським капіталом
Тема 5. Практичне заняття 5.	Аналіз сучасних технологій в управлінні людським капіталом
Тема 6. Практичне заняття 6.	Державне фінансування охорони здоров'я в Україні
Тема 7. Практичне заняття 7.	Механізми розвитку людського капіталу
Тема 7. Практичне заняття 8.	Оцінювання ефективності інвестицій в людській капітал.
Тема 8. Практичне заняття 9.	Інвестиції в людський капітал
Тема 8. Практичне заняття 10.	Глобалізація і міжнародне управління людським капіталом

Перелік самостійної роботи з навчальної дисципліни наведено в табл. 3.

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1 - 8	Пошук і огляд літератури
Тема 1 - 8	Підготовка до контрольних робіт

Кількість годин практичних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття необхідних знань і навичок, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Теми 1-4, 6, 7), лекція-провокація (Тема 5), проблемна лекція (Тема 8)).

Наочні (демонстрація (Теми 1-8)).

Практичні (дискусія (Теми 1, 2, 5, 7), робота в малих групах (Тема 1-8)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекцій і практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль.

Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: комплексно-орієнтовні завдання (60 балів), письмові контрольні роботи (40 балів).

Семестровий контроль: залік.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Diebolt C. Human Capital and Regional Development in Europe / C. Diebolt, R.Hippe. – Springer Cham, 2022. – 141 p.

2. Wilkinson A. Human Resource Management at Work / A. Wilkinson. – Kogan Page, 2020. – 568 p.

3. Dowling P. International Human Resource Management / P. Dowling, M. Festing, A. D. Engle. – Cengage, 2023. – 835 p.

4. Koman G. The Possibilities of Using Artificial Intelligence as a Key Technology in the Current Employee Recruitment Process / G. Koman, P. Boršoš, M. Kubina // Administrative Sciences. – 14(7). – P. 157.
<http://https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1331677X.2024.2324160>.

Додаткова

5. Назаров Н. К. Людський капітал: гендерні аспекти формування та регулювання / Н. К. Назаров, Г. В. Назарова // Сталий розвиток економіки. – 2024. – №2 (49). – С. 49-55.
<https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/938>

6. Писарчук О. В. Освітня компонента формування людського капіталу: відстрочені наслідки від втрат / О. В. Писарчук // Управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем : колективна монографія [Електронне видання] / під заг. ред. д.е.н., проф. Храпкіної В.В., к.е.н., доц. Пічик К.В. – Київ : Видавничий дім “Києво-Могилянська академія”, 2024. – С. 488-496. <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/fe3fb3e0-2ee3-452c-9e7c-6b87a0f1b197>

7. Стрижак О. Особливості взаємозв’язку рівня розвитку людського капіталу й цифрових технологій у контексті формування суспільства 5.0 / О. Стрижак // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. – 2022. – 8(3). – Р. 224-243. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28545>.

8. Гончарова С. Ю. Проблеми професійного розвитку управлінського персоналу підприємства / С. Ю. Гончарова, П. П. Хоменко // Сучасні тренди соціально-економічних перетворень та інтелектуалізації суспільства в умовах сталого розвитку : тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 10 лист. 2022 р. : тези допов. [Електронний ресурс] – Запоріжжя: НУ “Запорізька політехніка”, 2022. – С. 102-104. http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/28341/1/Honcharova%2C_Homenko_tезу.pdf.

Інформаційні ресурси

9. Українська мережа новин “Korrespondent.net” : веб-сайт. URL: www.korrespondent.net.

10. Офіційний сайт Державного статистичного управління України : веб-сайт. URL : <http://www.stat.gov.ua>

11. Офіційний сайт Всеукраїнської Асоціації кадровиків : веб-сайт. URL: <http://kadrovik.ua/>